



ProRail

**Betreft internet consultatie omvorming tot ProRail ZBO
dd. 30 november 2018**

Inleiding

De Ondernemingsraad (hierna te noemen OR) van ProRail heeft kennisgenomen van de instellingswet en geeft zijn reactie.

De spoorsector heeft de kenmerken van een High Reliability Organisation. Daarbinnen is de samenwerking van essentieel belang om de verwachte en gewenste prestaties te kunnen realiseren, ondanks complexe systemen en risico's. Deze samenwerking levert steeds betere prestaties op het spoor: voor reizigers en vervoerders. Internationale benchmarks laten zien dat ProRail tot de wereldtop behoort en een high performance organisatie is. Daar doen we het voor!

De omvorming van ProRail BV tot ProRail ZBO kan leiden tot een ProRail dat de komende jaren geïsoleerd raakt vanwege die omvorming; dit heeft een negatieve impact op alle ontwikkelingen die gaande zijn en zal de gerealiseerde verbeteringen teniet doen. De omvorming verandert de verhoudingen tussen de partijen in de spoorsector en de samenwerking met het Ministerie. Dit leidt tot onzekere situaties die de prestaties van de hele spoorsector onder druk zetten. Wij vragen u dan ook duidelijk de randvoorwaarden te creëren om dit te voorkomen. In de voorliggende wet ziet de OR die randvoorwaarden onvoldoende en onvolledig uitgewerkt.

De OR is zich bewust van de politieke realiteit waarin de keuze voor de omvorming tot ZBO is gemaakt en zal zich sterk maken voor de positie van de werknemers van ProRail en de positie van ProRail in de spoorsector.

In het wetsontwerp komt de OR en/of zijn rol in het geheel niet voor. De OR realiseert zich dat de OR te maken krijgt met het zogenaamde 'primaat van de politiek'. De OR houdt adviesrecht ten aanzien van de personele gevolgen van politieke besluiten. Meer in het algemeen kan daarover worden opgemerkt dat de invloed van medezeggenschap bij een ZBO vrijwel altijd beperkter is dan bij een 'normale' onderneming.

De positie van de medewerker van ProRail wordt zeer summier geregeld in de instellingswet. In artikel 11 van het wetsvoorstel is opgenomen dat artikel 15 van de Kaderwet ZBO niet van toepassing wordt verklaard. Dat is in de wettekst feitelijk de enige (en cruciale) bepaling over de toekomst van de werknemers – buiten bestuur en RvC - bij ProRail. In de toelichting op de wet wordt uitgebreid over de toekomstige positie van werknemers geschreven (in het bijzonder 6.2 tot en met 6.3 en op pagina 47/48).

ProRail,
Moreelsepark
3, 3511 EP
Utrecht,
Postbus 2038,
3500 GA
Utrecht,
www.prorail.nl.

Reactie van
OR, ProRail,
Kamer D 1.25,
T 088 231
5452
or@prorail.nl

In het algemeen heeft de OR de volgende vragen

1. Hoe ziet de betrokkenheid van de OR eruit bij het op te stellen uitvoeringsplan van ProRail? De OR vraagt om een inrichtingsplan voor de omvorming tot ZBO waarin alle externe veranderingen vanwege de omvorming staan en de wijze waarop ProRail zich inricht om in die veranderende context goed te kunnen blijven presteren en ontwikkelen. Is de Minister van mening dat hierin ook zal worden beschreven welke medezeggenschapstrajecten dienen te worden doorlopen?
2. De concept ministeriële regeling met daarin de verankering van de afspraken over de toezegging voor huidige CAO en pensioenfonds is nog niet ontvangen.
3. De OR gaat ervan uit dat medewerkers die voor en na de ZBO-omvorming bij ProRail in dienst komen dezelfde rechten hebben. Hoe wordt dit geborgd?
4. Hoe wordt geborgd dat ProRail kan groeien in de ZBO-rol?
5. Houdt de OR conform artikel 30 van de WOR adviesrecht bij aanstelling en ontslag van de bestuurders?
6. Hoe ziet de continuering van de huidige Raad van Commissarissen (RvC) eruit nu wordt gekozen voor een Raad van Toezicht van vijf personen? Is er voldoende borging van kennis van ProRail, het gewenste profiel, gewenste aantallen en de huidige bemensing (zeven personen)? Kent de minister de huidige criteria die gelden voor de RvC? En in hoeverre stemmen die overeen?
7. Hoe zijn de verantwoordelijkheden belegd in de driehoek: Staatsecretaris, (loco) Secretaris-generaal en Directeur Spoor in relatie tot de sturing van ProRail? Waar wordt dit vastgelegd?
8. Kunt u de negatieve effecten van de omvorming van ProRail (nu een BV en gelijkwaardige partner in de spoorsector naar een bestuursrechtelijk overheidsorgaan) in de spoorsector categoriseren en aangeven hoe u deze effecten in de spoorsector gaat voorkomen?

Ten aanzien van de wettekst zijn er de navolgende vragen

9. Artikel 8 lid 1 sub a. Hoe ziet '*met deelname aan*' eruit nu dit in de Memorie van Toelichting (hierna te noemen MvT) onvoldoende is omschreven? Welke partij(en) heeft / hebben het voortouw bij de ontwikkeling, van de hoofdspoorweginfrastructuur waaraan de beheerder moet deelnemen ('*met deelname aan*')? Uit de MvT blijkt dit evenmin.
10. Artikel 8 lid 4: '*in de plaats van ProRail*'. Dit artikel gaat over de deelname van ProRail aan projecten waar het spoor een klein onderdeel van vormt. Dit artikel borgt onvoldoende de ProRail belangen.
11. Artikel 11. Dient artikel 11 lid 1 aangevuld of verduidelijkt te worden? Dit tegen de achtergrond dat thans in het wetsvoorstel wel is opgenomen dat artikel 15 van de Kaderwet ZBO niet van toepassing zal zijn bij ProRail, maar er ontbreekt welke regelingen voor de medewerkers binnen ProRail wél van toepassing worden. In de memorie van toelichting staat in onderdeel 6.2 tot en met 6.3 de toekomstige rechtspositie van de medewerkers (buiten bestuur en toezichthoudend orgaan) beschreven maar in de wet zelf niets. In de brief van de Staatssecretaris d.d. 9 december 2016 wordt gesproken over '*waarborg*'. Dient een '*waarborg*' in de wet zelf te worden opgenomen? De OR meent van wel.
12. Artikel 13 is een uitwerking van de Europese regelgeving die nog onvoldoende duidelijkheid geeft. Wat beoogt het artikel te regelen?
13. Artikel 15a en 15b. Onder verwijzing naar de Handreiking voor leden van Raden van Commissarissen en Raden van Toezicht (RvT) (SER mei 2017) mist de OR in het wetsvoorstel een bepaling op welke wijze invulling gegeven wordt aan deze Handreiking. Ligt het voor de hand dat de OR een voordrachtsrecht krijgt ten aanzien van een of meer van de te benoemen

toezichthouders?

Tegen de achtergrond en de huidige ervaringen met het jaarlijks overleg met de RvC (artikel 24 WOR), heeft de minister opvattingen hoe het overleg tussen RvT en OR zal plaatsvinden?

14. Artikel 15b, lid 5 'zonder vertraging' wordt niet nader gespecificeerd. Wat houdt dit in?
15. Artikel 15n lid 3. Welke maximale termijnen gelden wel? Kan dit in de MvT worden toegelicht danwel in de sturingsvisie worden geregeld?
16. Artikel 15l, lid 5 sub c. Wijzigingen? Wat wordt bedoeld? Dit omvat alles wat ProRail doet; is dat ook bedoeld (hoe verhoudt dit zich tot artikel 17 lid 2)?
17. Onderdeel P: Het opleggen van bestuurlijke boetes. Momenteel is ProRail hier nog niet op toegerust. Hoe wordt dit vormgegeven?

Ten aanzien van de Memorie van Toelichting

- A. p.15, paragraaf 2.3. Hoe ziet de toetsing aan de Europese richtlijnen eruit? Waar is het gesprek met de Europese Commissie, waarover in de brief van de Staatsecretaris d.d. 19 oktober 2018 wordt gesproken, vastgelegd?
- B. p.17, paragraaf 2.5. Besluit spoorverkeer. Hoe ziet dat eruit en wat wordt hier bedoeld?
- C. p. 18, paragraaf 3.1. (derde alinea). Is er een antwoord op de vragen die in de tekst zijn gesteld en kan de MvT hierop worden aangevuld?
- D. p. 20, paragraaf 3.3. Welke instrumenten naast de Kaderwet/instellingswet zijn er? Waar wordt op gedoeld?
- E. p. 21 paragraaf '*Heldere publieke verantwoording*' ... De Leidraad voor de toepassing van de Aanwijzingen inzake externe contacten van rijksambtenaren zal voor ProRail van gaan gelden. Wat betekent dat in concreto voor ProRail?
- F. p. 22, paragraaf 'samenwerking in de driehoek. Sturingsvisie. Waar wordt hier in de wet naar verwezen?
- G. p. 25, paragraaf 5.4.2, 2^e alinea. Wordt hier ProRail bedoeld als beheerder en kan dit worden verduidelijkt in de tekst?
- H. p. 30, paragraaf 5.8. '*Deze voorschriften betreffen de kern van de aansturing van een publiekrechtelijk ZBO met eigen rechtspersoonlijkheid. Deze bepalingen worden bij of krachtens het voorstel aangevuld.* Wat houdt de aanvulling in? Die is niet nader toegelicht.
- I. p. 34, paragraaf 6.1. Extra bestuurslasten. Komen die voor vergoeding in aanmerking en welke extra bestuurslasten zijn dat?
- J. p. 34, paragraaf 6.2. De CAO Sociale Eenheid NS is van essentieel belang voor de medewerker voor behoud van arbeidsrechten, baanmobiliteit en carrièrekeuzes (solliciteren en behoud van anciënniteit) en voor de hele spoorsector voor het hebben en binnenhouden van kennis en ervaring. Op welke wijze gaat de op pagina 34 beschreven Sociale Eenheid op al zijn aspecten in de wet geborgd worden?
- K. p. 34, paragraaf 6.1 *Gevolgen voor ProRail* .Met name de toepassing van de Archiefwet en de WOB kan extra bestuurslasten meebrengen voor ProRail. Wat betekent dat in concreto voor ProRail? En hoe beïnvloeden beide wetten de verhouding met onze stakeholders? Moet ProRail van derden verkregen gegevens openbaar maken?

Graag ontvangt de OR alle reacties zowel publiekelijk als vertrouwelijk.
Hoogachtend, namens de OR

Marielle Frumau, voorzitter en Theo Ewalds, lid dagelijks bestuur